

Ställskruven

19 maj

PERSONALTIDNING FÖR AB SANDVIK BAHCO NR 9, 1993

Ansvarig utgivare: Sture Lestander
Redaktion: Jan-Åke Stern, Martti Kaalikoski, Gunnel Lidberg

Bra med avtalsfred!

De avtalslutande centrala parterna antog måndagen den 10 maj medlingskommissionens bud. Därmed undanröjdes risken för konflikt på verkstadsindustrins avtalsområde. Avtalet mel-

lan verkstadsindustrin, Metall, SIF och CF gäller för perioden 1/4 1993 - 31/3 1995 och innehåller lönehöjningar i form av potter för lokal fördelning enligt följande:

Höjning	Metall	SIF
1/7 1993	0,60 kr/h	1 %
1/7 1994	2,00 kr/h	2 %

Forts. sid 2

Projektorganisation klar

Ett modernt närvaro- och produktionsrapporteringssystem ska installeras på Sandvik Bahco. För arbete med upphandling, förberedelser, utbildning samt installation och idrifttagning av systemet har en särskild projektorganisation bildats.

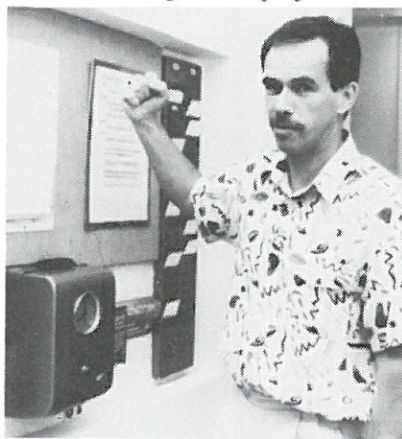
Systemet för närvaro- och produktionsrapportering kommer att bestå av ett antal dataterminaler för tidregistrering och produktionsrapportering. Tidsterminalerna kommer att ersätta nuvarande stämpelklockor. De används för att registrera arbetstidens början och slut. På terminalerna kommer också att kunna anges t ex frånvarorsak samt - vid övertidsarbete - om ersättning önskas i form av lön eller ledighet. På produktionsterminalerna rapporteras uppgifter rörande tillverkningen, t ex start och avslut av tillverkningsorder. Tanken är också att produktionsterminalerna ska kunna ge svar på frågor typ "bonusutfallet den senaste löneperioden".

Styrgrupp

Med uppgift att fatta viktigare principiella beslut samt att stödja och följa upp projektet har tillsatts en särskild styrgrupp. I denna ingår Sture Lestander, Gunnar Samuelsson, Martti Kaalikoski, Björn Juhlin samt Ola Pahlin (Metall) och Rolf Røngren (PTK).

Projektledare

Hans Nyman, logistik och data, kommer att fungera som projektledare.

Stämpelklockornas tid är snart förbi, konstaterar Hans.

Arbetsgrupper och specialister

Innan det nya systemet kan tas i drift krävs ett omfattande projektarbete. Det gäller att göra noggranna förberedelser, erforderliga anpassningar, nödvändiga utbildningar samt bra installationer.

Forts. sid 2

För USA-marknaden

En för USA-marknaden specialdesignad rörskitnyckel har tagits fram. Den är i kromat utförande, försedd med tumskala och har en särskild förpackning. USA-skitnycklarna är under tillverkning och den första ordern på 5.000 skitnycklar kommer att levereras före semestern.

Stig Lundh visar den "nya" USA-rörskitnyckeln.

På gång ...

- * Sandvik Bahco Norden håller säljkonferens den 27 - 28 maj.
- * Industriförbundet och Uppsvenska Handelskammaren håller möte på Sandvik Bahco den 28 maj.
- * David Philips, IBT i Israel, besöker oss den 2 juni.

Bra med avtalsfred

Forts.

Ställskruven har ställt frågan till de lokala "avtalsparterna" - Är det träffade avtalet för verkstadsindustrin bra för Sandvik Bahco?

Sture Lestander: - Avtalsuppställningen - Bra för Sandvik Bahco.

- Det var bra att en konflikt kunde undvikas. Det är bra för oss i Enköping och det är bra för vårt land. Avtalsuppställningen är tvåårig, vilket är en fördel. Jag tycker också att det är bra att diskussionen skall fortsätta i partsammansatta grupper om lönebildning, kompetensutveckling m m. Det bör kunna leda till att grunden läggs för ett medarbetaravtal inom verkstadsindustrin. Dagens uppdelning i tjänstemän och kollektivanställda är gammalmodig och speglar inte verkligheten i dagens arbetsliv.

Ola Pahlin, Metall: - Avtalsuppställningen - Bra, om jag ser det från företags sida.

- Ett riksavtal är slutet, vilket är bra för alla parter. För övrigt måste jag erkänna att avtalsuppställningen den här gången är den sämsta på 40 år som Metall har genomfört.

Curt Peterson, SIF: - Avtalsuppställningen - Bra för arbetsgivaren, men dålig för tjänstemännen.

- Det som är bra för Sandvik Bahco är naturligtvis att kunna tillverka produkter till så låg kostnad, att vi ökar möjligheterna att konkurrera med våra produkter på hemma- respektive världsmarknaden.

Med det centrala avtal som ligger för handen och som visar prov på ett stort ansvarstagande från de fackliga förbunden (SIF, CF och Metall), så kan man konstatera att lönekostnadshöjningen till väldigt ringa del kommer att påverka det slutliga kostnadsläget på våra produkter. Kort sagt, för arbetsgivaren, läs Sandvik Bahco, ett bra avtal som gör det möjligt att ha större kontroll över såväl fördelning som den totala lönekostnadshöjningen.

För den enskilde tjänstemannen ett dåligt avtal som kommer att ge reallönesänkningar i många fall samt försämringar vad beträffar bl a semester, karensdagar och tillfällig föräldrapenning. Men det kan accepteras om övriga avtalsområden i landet gör samma uppföringar som vi.

Insändare

Tisdagen den 27 april var jag inbjuden till veteranmiddag i matsalen. Jag var mycket tveksam om jag skulle vara med på något som kunde bli en torr och tråkig tillställning. Som tur var gick jag dit. Kvällen blev varken torr eller tråkig. Jag vill på detta sätt tacka för den goda maten, underhållningen och det trevliga umgänget.

Rolf Smedberg

Projektorganisation klar

Forts.

För den skull har tillsatts några projektgrupper/specialister inom speciella funktionsområden:

Tidredovisning/löneadministration

I denna grupp ingår Martti Kaalikoski, Christer Johansson, Gurli Blomberg och Lillemor Ericsson.

Produktionsrapportering

Detta arbetsfält "täcks" av Rolf Smedberg och Christer Stolpe.

MPS

Frågor rörande "anpassning" och "brygga" från det nya produktionsrapporteringssystemet till befintligt system för material- och produktionsstyrning "hanteras" av Christer Walander.

Ekonomisk redovisning

Gunnar Samuelsson "ser till" så att det nya systemet fungerar ihop med den ekonomiska redovisningen.

Kommunen ny hyresgäst

Inom Enköpings kommun pågår arbete med decentralisering av äldreomsorgen. Detta decentraliseringsarbete innebär att omsorgspersonalen geografiskt placeras inom det egna "upptagningsområdet" och nära de egna "vårdtagarna". Distrikt 4 inom vård och service arbetar inom Fannområdet. Under en tid har diskussioner förts mellan företaget och Enköpings kommun beträffande lokaler för personalen inom distrikt 4.

5-årsavtal

Hyresavtal har träffats mellan företaget och kommunen. Det innebär att 11 rum på plan 3 i det sk höghuset hyrs ut till kommunen och ska användas av äldreomsorgspersonalen. Avtalet är 5-årigt. Vård- och servicepersonalen börjar flytta in i sina "nya" lokaler under juli. Arbetet har påbörjats med att anpassa lokalerna till de nya behoven. Det gäller främst flyttning av någon vägg, dörr etc samt inredning av ett särskilt sköljrum. Dessutom kommer en handikapptoalett att installeras på plan 1.

Fastigheten särredovisas

Nyligen har beslut fattats att inom Sandvik Bahco ska ekonomisk särredovisning ske av fastigheten. Den nya redovisningen tillämpas från årsskiftet.

Ställskruven har vänt sig till Sture Lestander och ställt frågan varför?

- Som bekant har vi kontors-, verkstads- och lagerlokaler som är disponibla för uthyrning. I den nu rådande besvärliga konjunktursituationen måste vi räkna med att det tar tid innan vi hittar hyresgäster. Även tomma lokaler kostar. Hittills har produktcentret "tagit" alla lokalkostnader, oavsett om lokalerna utnyttjas eller inte. Genom den nu beslutade särredovisningen kommer fastigheten att bli en särskild "resultatenhet" med egna kostnader och intäkter. Produktcentret kommer på så sätt att "belastas" med hyreskostnader för lokaler som verkligen används och därmed blir våra produktkostnader mer rättvisande, framhåller Sture.

Ordning och reda

Tävlingsresultat från etapp 2, där de olika produktverkstäderna har bedömt varandra, redovisas nedan.

"Revisorer"

PV Skiftnycklar har bedömts av Paul Raby, Christophe Grondin, Jean-Paul Melin och Herve Vimond från Sandvik Bahco i Frankrike.

PV Smide har granskats av Björn Juhlin från Skiftnyckelverkstaden.

PV Tänger och Elektroniktänger har haft revision av Olle Westberg och Rolf Smedberg från Smedjan.

Bedömningspoäng

Ordningen och redan på de olika produktverkstäderna har poängbedömts enligt följande:

- 1 = Mycket dåligt
- 2 = Dåligt
- 3 = Acceptabelt
- 4 = Bra
- 5 = Mycket bra

Tänk om-projektet

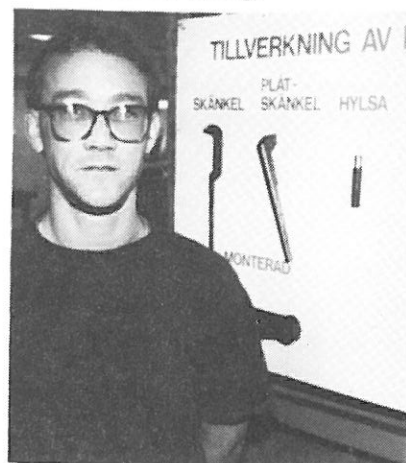
Ställskruven har tidigare under våren beskrivit hur Tänk om-projektet utvecklats. Ställskruven har nu varit ute på PV Skiftnycklar och frågat vad man tycker om projektet. Här nedan har vi två medarbetares synpunkter.

Bengt Axelsson

- Flödestanken är mycket bra, för man ser helheten i produktionen. Det jag tycker är speciellt bra är att vi har flyttat upp packningen in i flödet så man får se den färdiga produkten. Vi har tittat på en video om förändringsarbete i verkstäder och därefter besvarat en enkät om vad vi tycker. Man undrar om alla svarar ärligt på frågorna. Det har varit många enkäter under årens lopp, men de har inte lett till några större förändringar. Att vi får lära oss flera arbetsuppgifter är bra, även om inte jag har provat något annat här på Skiftnycklar. Det borde vara mer planmässighet för hur man får lära sig andra jobb. Det är väldigt många informationer och det är bra, men jag tror att

många tycker det blir lite för mycket, så man inte tar det till sig.

Ulf Ohlsson

- Vi tittade på en video som visade lite från andra fabriker och det tycker jag är bra. Det var bra att få se nya intryck om hur andra har det. Enkäten vi svarade på var lite svår för mig, eftersom jag har varit så kort tid på PV Skiftnycklar. Jag vet ju inte hur det har fungerat här tidigare. Nu jobbar jag i flödesgrupp "Rörtänger" och det har varit enbart positivt. Vi flyttar runt på olika jobb, vilket gör att det inte blir enformigt. Dessutom är systemet med en "lagkapten" bra. Man behöver inte alltid leta efter någon bas för att få problem tillrättalagda, utan Marie, vår lagkapten, kan svara direkt. Hon deltar i regelbundna informationsmöten och meddelar oss vad som är på gång. Vi har också möten för alla i gruppen, där vi får information om läget, hur det går och vad som ska hända.

Kategori	Bedömning		
	PV Skiftnycklar	PV Smide	PV Tänger + El.tänger
1. Ordning och reda	3	3	2
2. Inre miljö	3	2	2
3. Användning av skyddsutrustning	4	4	3
4. Ordning på maskiner, fixturer, truckar, vagnar och tillbehör.	5	3	3
5. Förvaring av verktyg	4	2	3
6. Förvaring av råmaterial, tillbehör och förpackningsmaterial.	4	4	2
7. Månatlig uppföljning av hur projektet drivs.	4	1	3
Totalpoäng	27	19	18

Tävlingen fortsätter med en ny revisionsomgång och Ställskruven följer med spänning den fortsatta utvecklingen.

Nöjd ALF-styrelse

Arbetslivsfonden i Uppsala län - styrelse och kanslipersonal, totalt 14 personer - besökte Sandvik Bahco måndagen den 10 maj. Fondpersonalen, med styrelseordföranden riksdagsman Lennart Hedkvist och fonddirektören Anita Berger i spetsen, blev mycket nöjd. I programmet ingick både muntliga presentationer av aktuella utvecklingsprojekt och besök på några arbetsplatser, bl a Smedjan, Skiftnyckelverkstaden och "Sekvensen".

Arbetslivsfonden beslutade i bör-

jan av året att lämna 5,6 miljoner kronor i bidrag till sju utvecklingsprojekt inom Sandvik Bahco. Mot bakgrund av att bidragsbeloppet är ett av de större som styrelsen beslutat om, ville man genom besöket skaffa sig bättre kunskap om projektens bakgrund, inriktning och uppläggning. Marie Åkhaugen-Altemark, som är arbetslivssekreterare inom fonden och dessutom fungerar som Sandvik Bahcos kontaktperson, berättar att fondstyrelsen hittills har behandlat 282 ärenden, men "bara" gjort fyra företagsbesök.

Fr. v: Lennart Hedkvist och Anita Berger. I bakgrunden Marie Åkhaugen-Altemark.

Prima Liv-vinnare i april:

Stig Eriksson	Cykel
Gunnel Lidberg	Bellman-lott
Bjarne Sidbäck	"
Paula Leinonen	"
Ritva Axelsson	"
Tony Zackrisson	"
Miklos Neumann jr	"

Med tanke på att man kan bli miljonär genom att motionera kanske fler kommer att delta i nästa **Prima Liv**-kampanj, som kommer att anordnas i juni. Häng med!

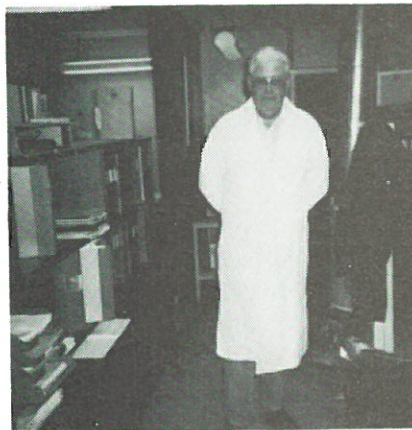

Stig Eriksson med "sin" nyvunna cykel.

Friskvård

Sekvensen-vinnare i april

April månads tävling är avgjord., där priser lottas ut till dem som utnyttjar Sekvensen - allt för att öka intresset för motion i Sekvensen. Tyvärr har antalet deltagande lottsedlar (1 st per träningspass) minskat från föregående månad från 194 till 154 träningspass. Detta trots alla vittnesmål om hur bra man mår när man motionerar där.

Stilig Kjell i ny badrock.

Det räcker med 2 x 45 min/vecka för att stärka muskulaturen. I och med det känns jobbet lättare, Du mår bättre och blir GLADARE. Prova!

- 1:a pris - Kjell Frisk (badrock)
 - 2:a pris - Tomas Eriksson (sportbag)
 - 3:e pris - Anna-Liisa Berghäll (frottéhanddukar)
- Grattis!

"VIP-are"

Vi har lottat ut säsongskortsvinnare till ESK:s fotbollsmatcher. VIP-kortet innebär inte bara fri entré till matcherna, utan det är verkligen "very important person"-behandling med kaffe i pausen och taktik- och laguppställingsnack i omklädningsrummet före matchen. Grattis till vinnarna!

Tony Zackrisson, Leif Sköld och Ingvar Johansson.

Ingvar jublar!!!

Skicka in Ditt förslag till Gunnel Lidberg, Personalavdelningen, senast den 26/5.

Bellmanlotter delas ut till de fem roligaste "pratbubblorna".

Mitt förslag till pratbubbla:.....

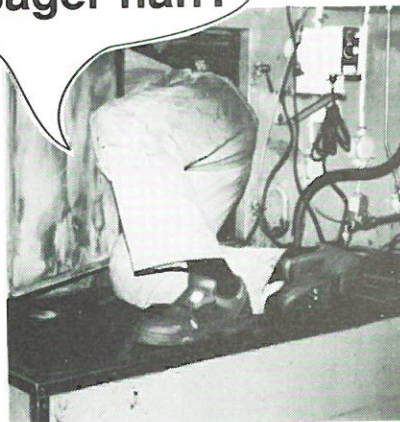
.....

.....

.....

Namn:

Vad säger han?

Bra mat
är bra friskvård!
Bahcomaten

Ansvarig utgivare: Sture Lestander

Redaktion: Jan-Åke Stern, Martti Kaalikoski, Gunnel Lidberg

FHV-samarbete med Hälsohuset? Diskussion pågår

Diskussion har inletts mellan Sandvik Bahco och företagshälsovårdscentralen "Hälsohuset" om fördjupat samarbete. Om de nu pågående överläggningarna går i "lås", är det troligt att Sandvik Bahco överlåter sin inbyggda företagshälsovård till "Hälsohuset". Därefter kommer Sandvik Bahco att "köpa" FHV-service från "Hälsohuset". Det fördjupade samarbetet träder sannolikt i kraft den 1 september -93.

Ändrade förutsättningar

Inom gamla Bahco Verktyg och sedermera Sandvik Bahco har företagshälsovården bedrivits i inbyggd form sedan slutet av 1960-talet. Under de gångna åren har antalet anställda i företaget minskat kraftigt. Jämfört med "toppnoteringen" på cirka 800 anställda är det fråga om en halvering. Behovet av FHV-resurser i form av läkare, sköterskor, sjukgymnast- och skyddsingenjörstimmar är till stor del beroende av antalet anställda. Det handlar självfallet också om ekonomi. FHV-resurser och -kostnader måste stå i proportion till behov och möjligheter. Tidigare har visst statsbidrag erhållits till företagshälsovården. Detta bidrag har upphört fr o m 1993.

Anpassning gjord

En viss anpassning (= minskning) av FHV-resurserna har skett successivt. Jämfört med t ex situationen 1989 har det totala antalet läkar-, sköterske-, sjukgymnast- och skyddsingenjörstimmar minskat med närmare 30 %.

Frågan om eventuell samverkan med företagshälsovårdscentral i Enköping har till och från diskuterats de senaste 3 - 4 åren. Ett visst samarbete finns redan nu med "Hälsohuset". Margareta Dibell, företagssköterska med ordinarie anställning inom Sandvik Bahco, har varit ledig från sin ordinarie tjänst vid Sandvik Bahco sedan juni 1991 för att arbeta som företagssköterska inom "Hälsohuset". Företagsläkaren vid "Hälsohuset", Svante Sima, har sedan augusti 1992 också arbetat som företagsläkare inom Sandvik Bahco.

God FHV-service

Den företagshälsovård som Sandvik Bahco erbjudit sina anställda är mycket god och av många omvittnat uppskattad. Personalen inom den inbyggda företagshälsovårdscentralen gör ett mycket bra arbete. De nu pågående diskussionerna med "Hälsohuset" förs med sikte på att långsiktigt bibehålla fortsatt god FHV-service till rimliga kostnader. Avsikten är att en "fördjupad" samverkan med "Hälsohuset" ska medföra så små förändringar som möjligt.

Hur kommer företagshälsovården inom Sandvik Bahco att se ut efter ett eventuellt beslut om anslutning till "Hälsohuset"?

Företagsledningen har för de fackliga organisationerna i huvudsak redovisat följande avsikt:

* Fr o m 930901 köpa medicinsk FHV-service från "Hälsohuset".

* "Klara" FHV-personalens anställningar genom överföringar till

"Hälsohuset" respektive intern omplacering.

* Läkarmottagning kommer att hållas på regelbundna tider ungefär som hittills i Sandvik Bahcos FHV-lokaler.

* Företagssköterska kommer att finnas tillgänglig på Sandvik Bahco dagligen klockan 08.00 - 12.00.

* Sjukgymnast kommer att finnas tillgänglig på Sandvik Bahco ungefär som hittills. Den tekniska företagshälsovården (Gösta Johanson) fortsätter som hittills inom Sandvik Bahco.

Internationellt i Enköping

Sandvik Saws & Tools höll sin europeiska säljkonferens i Enköping 7 - 9 juni. I konferensen deltog ledningen för affärsområdet, VD:ar och marknadschefer inom produktcentrena samt VD:ar och försäljningschefer inom de europeiska säljbolagen. Totalt samlade konferensen ett 50-tal deltagare.

Öka försäljningen

Mycket av arbetet under försäljningskonferensen handlade om "möjligheterna att både på kort och lång sikt öka försäljningen". Med denna inriktning diskuterades bl a leveransservice, säljmetodik och bearbetning av vissa kundgrupper. Konferensarbetet omfattade både föreläsningar och grupparbeten.

Jämställdhet på Sandvik Bahco?!

Enligt jämställdhetslagen ska företaget med minst 10 anställda varje år upprätta en plan för jämställdhetsarbetet. Regler rörande jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män finns i dels jämställdhetslagen, dels i jämställdhetsavtalet mellan SAF - LO/PTK. Inom Sandvik Bahco finns en plan för jämställdhetsarbetet.

Både jämställdhetslag och jämställdhetsavtal har funnits i många år. Jämställdhetslagen har på senare tid reviderats. Fr o m 1992 gäller att varje företag med minst 10 anställda ska upprätta en plan för jämställdhetsarbetet. Lagen föreskriver också att arbetsgivaren ska bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt förbättra jämställdheten. Vidare gäller att arbetsgivare och arbetstagare ska samverka i detta arbete. Lagen om jämställdhet innehåller också förbud mot könsdiskriminering och mot trakasserier.

I jämställdhetsavtalet anges bl a att de lokala parterna ska samverka och att arbetsförhållandena ska medge könsneutral rekrytering. Vidare bör man på arbetsplatserna bedriva information och utbildning i jämställdhetsfrågor.

Gemensam uppfattning

Inom Sandvik Bahco har företagsledningen och de lokala fackliga organisationerna diskuterat jämställdhetsfrågorna och kommit fram till gemensamma uppfattningar i en rad frågor, t ex:

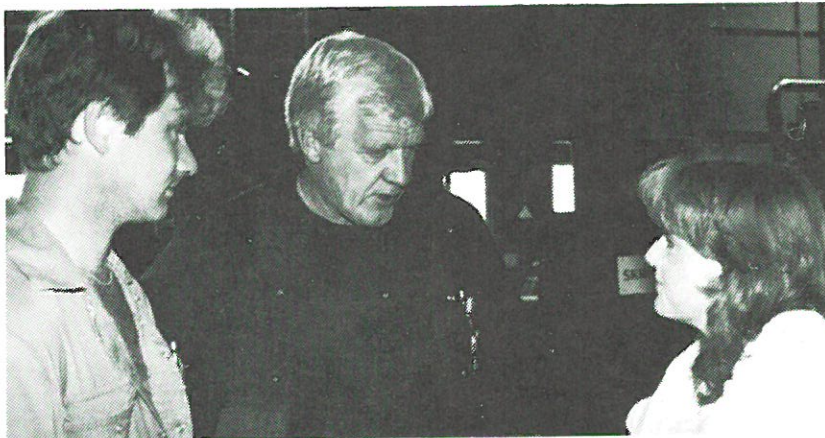
*Frågan om jämställdhet mellan män och kvinnor är viktig.

* Jämställdhetsarbetet ska bedrivas målmedvetet och långsiktigt och i möjligaste mån integreras med den löpande verksamheten.

* Alla anställda, såväl kvinnor som män, ska behandlas lika och rättvist.

* Nya tjänster tillsätts med ledning av bästa kompetens. Lika kompetens ger förtur till underrepresenterat kön.

* Följande områden ska särskilt uppmärksammas ur jämställdhetssynpunkt: löner, arbetstider, omklädningsrum och hygienutrymmen, arbetsorganisation, utbildning, befordran samt skolinformation.

Fr. v.: Roland Sjöquist, Lars Aspholm och Marie Johansson diskuterar jämställdhet.

* Årliga avstämningar av jämställdhetsläget och -arbetet ska göras.

"Jämställdhetsarbete 1993"

Jämställdhetsarbetet 1993 inom Sandvik Bahco innehåller olika åtgärder/aktiviteter, vilka siktar på ökad jämställdhet. Som exempel på aktiviteter som ingår i planen kan nämnas:

* Genomförande av "Tänk om"-projekt med inriktning på grupporganisation, ökad kompetens och flexibilitet samt personlig utveckling för både män och kvinnor.

* Utveckla löneformer och -system som på ett könsneutralt sätt befrämjar produktivitet och mångkunnighet.

* Stimulera kvinnor att prova någon eller några mansdominerade befattningar/uppgifter.

* I skolkontakter (studiebesök, skolinformation etc) eftersträva att kvinnliga verkstadsanställda medverka.

* I "Ställskruven" eftersträva ökad representation av kvinnor i reportage, på bilder etc.

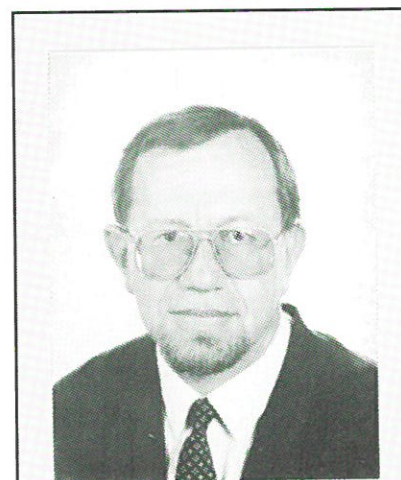
Synpunkter och förslag

Hur är det egentligen med jämställdheten på Sandvik Bahco? Vad bör göras? Kom med Dina synpunkter och förslag till "Ställskruven". Skriv artiklar, insändare etc! Vi publicerar och andra läser. Nu har Du chansen!

Även Ställskruven

Alltså även "Ställskruven" ska bidra till ökad jämställdhet inom Sand-

vik Bahco. Uppdraget känns stort, hejrande och "inte helt lätt". Denna artikel kan vara ett litet men dock bidrag i jämställdhetsarbetet. Alltså - läs och begrunda!

Ställskruven tackar avgående chefredaktören, Jan-Åke Stern, för de gångna åren.

Jan-Åke Stern, chefredaktör på Ställskruven och personalchef på Sandvik Bahco under drygt fyra år, slutar sin anställning den 30 juni.

Jan-Åke har varit eldsjelen och idésprutan på redaktionen och alltid kämpat för tidningens väl. Vi som haft förmånen att få arbeta tillsammans med Jan-Åke, vill varmt tacka för den lärorika och stimulerande tiden vi jobbat tillsammans.

Martti och Gunnel

"Tänk om" i Smedjan

Förändringsarbetet fortsätter inom Sandvik Bahco. PV Smide startar nu med omorganisation till flödesgrupper.

Flödesgrupper

Smedjan delas in i två flödesgrupper. Varje grupp kommer att bestå av

Esko Harjuniemi, gruppleddare "Flödesgrupp skiftnycklar".

Sören Strömberg, gruppleddare "Flödesgrupp tänger".

cirka 15 personer. "Flödesgrupp skiftnycklar" svarar för produktion av skiftnycklar från råmaterial till färdigt skiftnyckelämne som levereras till PV Skiftnycklar. "Flödesgrupp tänger" svarar för framtagning av smidda äm-

nen till standardtänger och elektronik-tänger samt för produktion av våra le-goprodukter. Esko Harjuniemi och Sören Strömberg kommer att vara gruppleddare.

Gemensamt

Gemensamma resurser finns utanför flödesgrupperna, såsom stansverk-staden, rep.avdelningen och värmebe-handling/blästring. Dessa avdelningar kommer att "serva" flödesgrupperna.

Nytt lönesystem

Nuvarande lönesystem avskaffas och lönerna fryses vid dagens nivå. En bonus införs, som ska utfalla beroende på om två mål kan uppnås, dels pro-ducerat antal i förhållande till lagd månadsplan som sätts en gång i må-naden och dels på kvalitet. Med det menas att man ska klara kvalitetskost-naderna jämfört med budgeterat värde.

Exjobb: "Gör rätt från början!"

Hösten 1991 skedde nedläggning av F E Lindström i Eskilstuna och tillverkningen av elektronik-tänger flyttades till Enköping. Tre f d F E Lindström-anställda, Krister Alex-andrie, Hans Bergström och Tony Moberg, har sedan januari -92 stu-derat på verkstadsindustrilinjens vid högskolan i Eskilstuna/Västerås. Under våren -93 har de tre "studen-terna" genomfört sitt examensarbe-te.

Arbetsorganisation

Examensarbetet gällde "Arbetsor-ganisation" med sikte på att "ta fram de faktorer som är speciellt viktiga att få med från start i en förändringspro-cess". Den praktiska delen av exa-mensarbetet har varit förlagd till Sandvik Bahco och har främst berört PV Skiftnycklar respektive PV Elek-troniktänger. Inom dessa enheter har medarbetare i olika befattningar, t ex PV-chefer, arbetsledare och operatö-rer, intervjuats. Vidare har intervjuer genomförts med bl a fackliga företrä-dare.

Skillnader

Intervjuerna har genomförts för att klarlägga såväl likheter som skillnader i förberedelse och genomförande av arbetet med förändrad arbetsorgani-sation inom PV Skiftnycklar och PV Elektroniktänger. Förändringsarbetet inom Skiftnyckelverkstaden antogs påverkat av "Bahco-kultur", medan arbetet inom Elektroniktänger förmo-dades vara påverkat av "Lindström-kulturen".

Slutsatser

Examensarbetarna har dragit några slutsatser beträffande faktorer som är speciellt viktiga att få med från start i en förändringsprocess. Som exempel på sådana faktorer är bl a ett grundligt förberedelsearbete och en startläges-beskrivning som underlag för uveck-lingsarbetet. Examensarbetet har sam-manställts till en rapport med den nå-got "uppfordrande" titeln "Gör rätt från början".

Presentation

Tisdagen den 15 juni gjorde Kris-

ter, Hans och Tony en översiktlig pre-sentation av sitt examensarbete för ett 15-tal särskilt inbjudna Sandvik Bah-co-medarbetare. Merparten av de som fått och hörsammat inbjudan var medarbetare som deltagit i intervjuer-na och därmed lämnat bidrag till rap-porten. Efter presentationen följde en del frågor och diskussion.

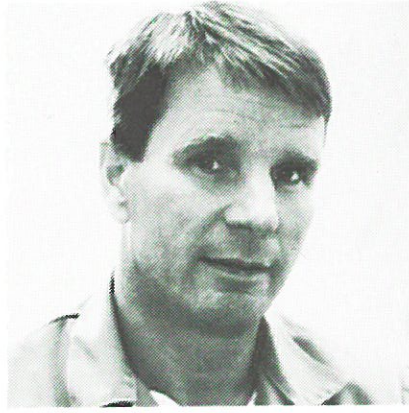
Glada rapportörer fr.v. Hans Berg-ström, Tony Moberg och Krister Alex-andrie.

Vad gör Du på Din semester?

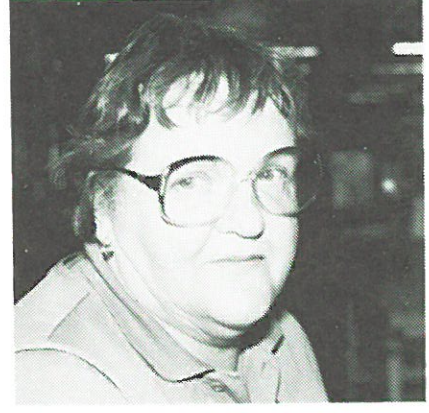
Sonja Enqvist

- Jag skall vara i "hönshuset" hela sommaren. Min syster och jag har renoverat ett gammalt höns hus som vi har till sommarstuga. Eftersom det bara är min syster och jag som bor där, kallar vi stället för "Tupplösa". Vi gör kanske lite utflykter, men inget är planerat.

Ingemar Johansson

- Jag åker till Kiruna. Där ska jag gå på klassträff. Alla vi som slutade efter 6:e klass i Kiruna skola, ska träffas. Det blir säkert roligt. Sedan blir det öring- och rödingfiske.

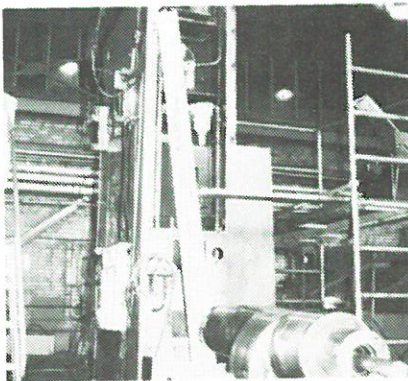

Ritva Huotari

- Först åker vi på en nio dagars bussresa utefter "Hurtigrutten". Efter det kanske vi åker till Finland.

"Tjecken" till Argentina

En av våra stora pressar i Smedjan flyttar till Sandvik Bahco Argentina.

Renovering

Den tjeckisktillverkade pressen från 1971, som har en total presskraft av 1.000 ton, har sedan en tid renoverats. En total genomgång har gjorts. Exempelvis har axlar med närmare 1/2 meters diameter skavts in på tusendelar av en millimeter. Till pressen följer även tillhörande HF-aggregat som värmer stålet till rätt smidestemperatur.

"Byta grejor"

Inom Sandvik Saws & Tools ser man över de maskiner som finns och

inte har full beläggning, om de kan användas i någon annan fabrik på ett mera effektivt sätt. Eumucon, som Smedjan tidigare införskaffade från Tyskland, är ett bra exempel. Gunnar Lundblad, vår smideschef, anser att detta är en av fördelarna med samarbetet mellan fabrikena, att man på det sättet blir effektivare i maskinutnyttjandet.

Dålig beläggning

Pressen, som till stor del har kört legoproduktion av Volvoprodukter, har under det senaste året varit allt mindre belagd på grund av Volvos modellförändringar och kostnadsjakt. Vipparmar till dieselmotorer har helt försvunnit. Skiftgafflar som Sandvik Bahco producerat till Volvos växellådor har minskat till en fjärdedel, eftersom Volvo har utvecklat en ny växellåda som inte har skiftgafflar.

Kostnader

Kostnaderna för hela renoveringen och skeppningen står naturligtvis Argentina-fabriken för. Pressen kommer att transporteras och skeppas via Göteborgs hamn före vår ordinarie semester.

Systemet upphandlat!

Ställskruven har tidigare omtalat att ett modernt närvaro- och produktionsrapporteringssystem ska installeras på Sandvik Bahco och att en för "ändamålet" särskild projektorganisation upprättats. Nu kan meddelas att efter sedvanligt offertförfarande har upphandling av "systemet" gjorts. Den 11 juni träffades överenskommelse med Kilsta Konsult AB om leverans och installation av system för närvaro- och produktionsrapportering. Systemet består av ett antal tids- och produktionsterminaler med tillbehör samt flera dataprogram och dokumentation. Kilsta Konsult kommer också att ansvara för installation och erforderlig utbildning. Det tidssystem som upphandlats via Kilsta Konsult är av typ "Altema".

Många installationer

Kilsta Konsult AB finns i Karlskoga och består av ett 15-tal konsulter och man har gjort cirka 50 Altema-installationer. Totalt finns det cirka 1.500 installationer av Altema tidssystem.

En A-produkt saknas!

Av sammanställningen nedan framgår antalet "stock outs" på A-produkter den 14 juni:

Brister

Produktgrupp	EDC	SDC
A-produkter		
Skiftnycklar	0	1
Standardtänger	0	0
Elektroniktänger	0	0
B- och C-produkter		
Skiftnycklar	10	10
Standardtänger	4	4
Elektroniktänger	10	10

Handbok underlättar arbetsmiljöarbetet

En särskild "Arbetsmiljöhandbok" har utarbetats inom Sandvik Bahco. Den har tagits fram främst med anledning av de nya reglerna beträffande "Internkontroll av arbetsmiljön". Beslut om framtagningen av handboken har tidigare fattats i Skyddskommittén.

Chefer och skyddsombud

"Arbetsmiljöhandboken" kommer att innehas av alla chefer, ordinarie skyddsombud, fackliga klubbordföranden, planerare/inköpare samt FHV-personal. I handboken finns samlat "allt" som rör arbetsmiljöarbetet. Genom att materialet är samlat och överskådligt ska det vara "lätt att hitta" och "lätt att använda".

"Arbetsmiljöhandboken" överlämnas till "mottagarna" under vecka 24 - 25. I samband med överlämnandet sker en kortare genomgång rörande handbokens syfte, innehåll och användning.

Innehåll

"Arbetsmiljöhandboken" innehåller bl a följande:

- * Arbetsmiljöpolicy
- * Organisation och arbetsformer
- * Lag och föreskrifter
- * Rutinbeskrivningar
- * Checklistor
- * Olycksfalls- och tillbudsstatistik
- * Personalstatistik
- * Mål och handlingsplaner
- * Protokoll

Företagshälsovården med i mycket

Av Företagshälsovårdens verksamhetsberättelse för 1992 framgår bl a att antalet besök hos företagsläkare var 396 och hos företagssköterska 1.340.

Följande statistik är hämtad ur Företagshälsovårdens verksamhetsberättelse för 1992:

	1992
Läkarbesök	396
Sköterskebesök	1.340
Arbetsplatsanalyser	70
Arbetsplatsbesök	65

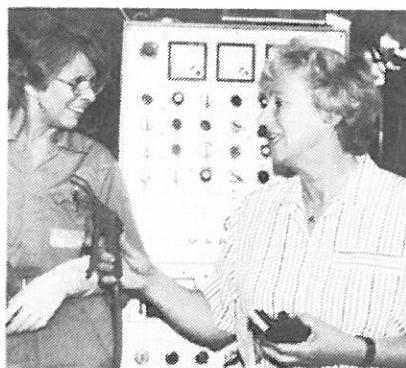
Av verksamhetsberättelsen framgår också att under 1992 gjordes en speciell genomgång inom PV Standardtänger. Genomgången omfattade analyser av samtliga arbetsplatser. Vidare ingick vissa riktade medicinska kontroller. Genomgången har huvudsakligen utförts under 1992 och slutfördes i början av 1993.

Också utbildning

Företagshälsovården har också medverkat i en rad utbildningar, t ex hjärt-lungräddning, såväl grund- som repetitionsutbildning, samaritutbildning och arbetsmiljöutbildning för gymnasieelever (Industriell teknisk linje).

Mycket mera

I Företagshälsovårdens uppgifter under 1992 har också ingått olika tekniska mätningar av buller, kromförekomst etc. Vidare har medverkan skett i en av Göteborgs Universitet anordnad psykosocial arbetsmiljöstudie samt en av Yrkesmedicin anordnad studie beträffande belastningsskador hos kvinnor. Medverkan har också skett i olika projekt, bl a förberedelse av "Internkontroll av arbetsmiljön" och layoutförändringar i Skiftnyckelverkstaden.

Ella Borg i arbete på "fältet".

"Nygammal" elektronik-tång på gång

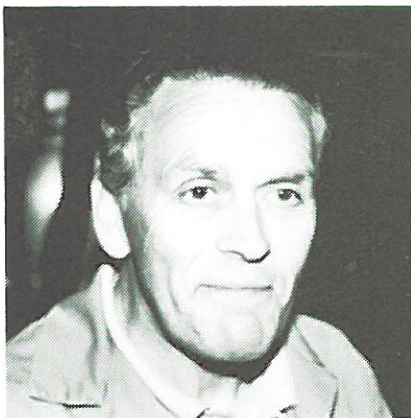
Inom PV Elektroniktänger arbetas för närvarande intensivt med framtagning av en "nygammal" elektroniktång. Det gäller nu tillverkning av Belzer-versionen av "80-serien" respektive "Supreme". Den nya Belzer-tången är i kromat utförande och försedd med röd hylsa. Tången kommer att tas fram i totalt 24 varianter. Ett provparti på cirka 2.000 tänger kommer att levereras till EDC före semesteruppehållet.

Ingmari Glavegård med den nya elektroniktången.

Vi fortsätter med presentationen av Verktögsavdelningen som vi påbörjade i Ställskruven nr 7/93 samt i nr 10/93. Verktögsavdelningen producerar och underhåller verktyg till våra maskiner.

Vi presenterar Verktögsavdelningen

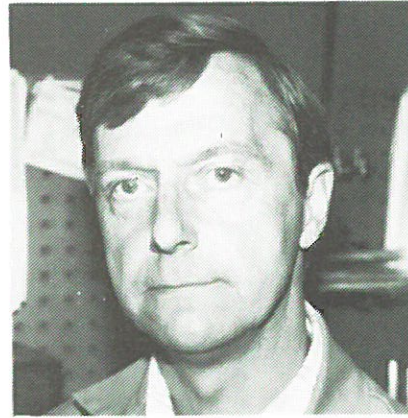
Egon Andersson, profilslipare.

- Jag kom hit till Bahco 1960 från ett lokförarjobb på Fagersta Bruk. Jag slipar fräsar till framför allt tångbearbetningen. Innan jag sökte till Bahco var det några vänner som varnade mig för att börja arbeta här, men jobbet är omväxlande och jag har trivts. Det är också viktigt för trivselen att jag har så bra arbetskamrater.

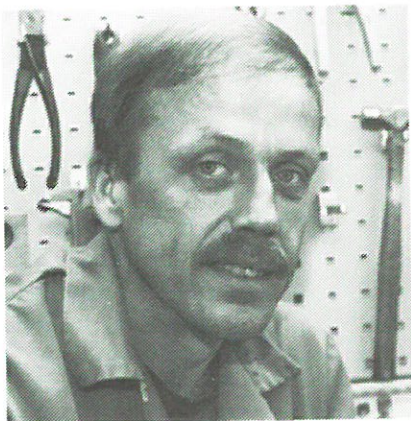
Stig Olsson, arbetsledare.

- Jag började på den här avdelningen som verktögskontrollant redan 1955. Efter det har jag flyttat runt på andra jobb. Jag började som arbetsledare -64. Det var i den direkta produktionen, montering, bearbetning osv.

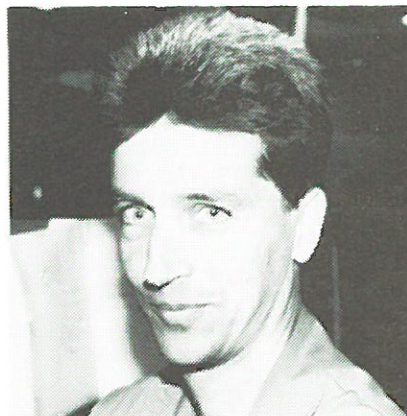
Sören Isaksson, jiggborrhare.

- Efter Bahcos yrkesskola började jag först på Stansverkstaden -65, där jag var i tre år. Därefter kom jag hit till Verktögsavdelningen. Det är en bra avdelning arbetsmässigt, för det är olika jobb hela tiden. Dessutom är vi ett lag som trivs bra ihop.

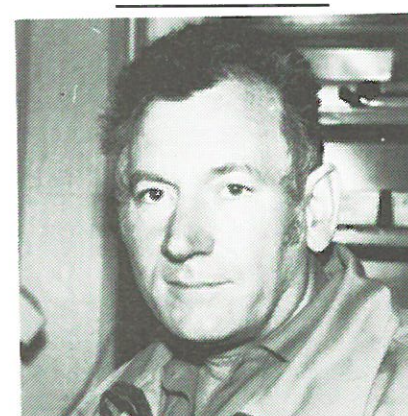
Kjell Lindblad, experimentarbetare.

- 1967 började jag på Bahco Verktöyg efter Yrkesskolan. Jag kom till det här jobbet direkt. Då var vi fyra stycken som enbart arbetade med att tillverka prototyper av handverktöyg som konstruktörerna tagit fram. Jag gör det första verktöyget för hand, så att produktutvecklaren ser hur det kommer att se ut. Vi borde satsa mer på produktutveckling. Det är ju att trygga för framtiden.

Karl-Gustav Sjögren, verktöygsfräsare.

Jag gick på Yrkesskolan, som var förlagd till Bahco. Till Verktögsavdelningen kom jag 1962. Jobbet är bra och intressant. Det blir inte ensidigt, eftersom vi tillverkar produktionsverktöyg till alla avdelningar utom Smedjan.

Vittorio Balloni, Verktöygs slipare.

Jag kom till Sverige 1962 från en liten ort belägen utanför Pisa i Italien. Jag började först som svarvare på ett företag i Stockholm. -81 kom jag hit till Bahco och Verktögsavdelningen.

Till höger:

Gull-Britt Zetterlind, verktöygs slipare.

Jag började på Bahco 1970, men då kom jag först till Bahco Kraftverktöyg. -74 flyttade jag hit till Verktöygsskärpningen. Jag trivs väl rätt bra. Innan jag började på Bahco arbetade jag på ABB här i sta'n.

Idrottsföreningen

På årsmötet igår den 16 juni ändrades officiellt föreningens namn från BAHCO VERKTYG IF till SANDVIK BAHCO IF, enligt logotypen ovan. Dessutom valdes ny ordförande.

Den nye ordföranden heter **Rolf Smedberg**, en gammal "Bahcoit" som de flesta känner. Rolf jobbar i Smedjan och kan nås på telefon 2975.

Övriga styrelseledamöter är:

Ingemar Johansson

Göran Mörlin

Sonja Hagelin

Micke Carlsson

Hans Bystedt (revisor)

Torsten Hemlin (suppleant)

Följande personer är sektionssledare:

Skytte	Roger Malmström Göran Mörlin
Squash	Michael Carlsson
Tennis	Ingemar Johansson
Gymnastik	Margareta Dibell Kersti Leijon
Skidor	Sonja Hagelin Stig Eriksson
Bordtennis	Seppo Spetz Sveta Kovacec Ingemar Johansson
Innebandy	Fredrik Sandberg
Bowling	Bernt Berglund Sören Isaksson
Fotboll	Göran Mörlin Lars-Göran Åhs
Friluft och orientering	Suoma Köngäs Sonja Hagelin
Cykel	Gunnar Lundblad Bennet Ernlund
Rinkbandy	Verner Hübner Göran Mörlin
Badminton	Fredrik Sandberg

Semester och alkohol

De flesta tycker att alkohol i lagom doser är stämningshöjande, avstressande och ger en känsla av behag.

Man frågar sig vad är lagom dos? Detta kan ju diskuteras i det oändliga och är mycket individuellt. Att kvinnor tål alkohol sämre än män är ju också allmänt känt, t ex att de drabbas av le-

ver- och hjärnskadorna tidigare och vid lägre konsumtion.

Semester är väl den tid man kanske dricker mer alkohol än annars, man umgås mer med vänner och släktingar, har grillfester och dylikt.

Om man vet med sig att man börjar bli "storkonsument" kan följande test vara en signal.

Testa Ditt alkoholberoende

1. Dricker Du ensam?
2. Dricker Du för att trösta Dig/fly?
3. Handlar Du i olika systembutiker för att inte bli igenkänd?
4. Gömmer Du flaskor?
5. Tar Du återställare
6. Dricker Du varje dag?
7. Får Du minnesluckor?
8. Dricker Du tills det tar slut?
9. Köper Du dyrare sorter än Du har råd med för att dricka mindre?
10. Har Du försökt sluta dricka och inte klarat av det?
11. Kombinerar Du alkohol och lugnande tabletter?
12. Håller Du skenet uppe utåt och dricker hemma före eller efter fester?

Svarar Du "ja" på en tredjedel av frågorna bör Du se över Dina alkoholvanor.

OBS! Det alkohol inte kan göra är att bota sjukdomar, lösa konflikter, öka arbetsförmågan, hindra sorg och smärta, det bara känns så under den korta stund bedövningen varar.

Ha en trevlig semester med måttlighet i alla avseenden!

Ella Borg, Företagssköterska.

Sommarmat Ansjovismousse

Som förrätt för 6 - 8 personer.
Som huvudrätt för 4 personer.

- 1 burk ansjovisfiléer à 125 g
- 1 msk ansjovisspad
- 1/2 dl finhackad dill
- 3 msk finhackad lök
- 3 dl vispgrädd
- 3 gelatinblad
- 1 msk konjak (kan uteslutas)

Till garnering:

- 1 burk ansjovisfiléer à 125 g
- ca 10 pimentofyllda oliver
- Dillkvistar

Mosa ansjovisfiléerna med en gaffel. Blötlägg gelatinbladen i kallt vatten 10 min. Krama ur dem och låt bladen smälta på svag värme i sin

egen fuktighet. Vispa grädden och rör ned ansjovismos och spad, (konjak), dill, hackad lök och flytande gelatin. Rör om väl!

Slå smeten i vattensköljd form som rymmer ca 5 dl, gärna en låg, rund form. Låt moussen stelna i kyl några timmar täckt med plastfolie.

Doppa formen hastigt i varmt vatten och stjälp upp den på ett fat. Garnera med ansjovisfiléer delade på längden, lagda i rutmönster över moussen. Lägg en skiva oliv på varje ansjoviskryss och dillkvistar runt kanten.

Servera antingen som en förrätt eller som en liten huvudrätt med nykokt svensk färskpotatis, smörbröd och ost.

Trevlig sommar önskar
Eva i köket

Vinnare

Rebusen i Ställskruven nr 10/93

Mikael Andersson (1041), Gösta Johansson (1066), Gunilla Rentfiss, "CL" och "34300 Rörtång".

Vinnarna får varsin Bellman-lott som pris. Grattis och lycka till i dragningen!

Den rätta lösningen på rebusen:

"En blomstertid är åter här med mygg och sommarsol. Snart vi plockar bär där göken satt och gol."

Utgivningstider hösten -93

Redaktionen för Ställskruven har fastställt preliminära utgivningsdagar för hösten -93:

	Manusstopp	Utgivning
Nr 12	2/9	9/9
Nr 13	30/9	7/10
Nr 14	4/11	11/11
Nr 15	9/12	16/12

Första halvåret har varit stökigt med lagerflyttar, nya rutiner, låg beläggning m m, men det är gjort nu!

Låt oss nu samla krafter inför höstens utmaningar!

Trevlig semester!
Sture Lestander

Semesterkryss

(Korsordskonstruktör: Björn Wigardt)

Lös korsordet och skicka in det före den 2 september till Gunnel Lidberg, Personalavdelningen. Fem Bellman-lotter delas ut som priser till de först öppnade rätta löningarna. Lycka till!

Namn och avdelning:

Ställskruven önskar alla sina läsare en riktigt skön sommar!